

DRUŽBA, 4. razred

UČNA TEMA: Miklavževanje

POTEK URE

1. Danes goduje Sv. Miklavž in ker je to prvi dobri mož, ki nas obišče v decembru, je prav, da mu namenimo nekaj pozornosti...
2. Kaj vas je danes zjutraj čakalo v peharju na mizi?

3. Naj zima še tako stiska zobe, mesec december prinaša toplino, ki nas ponese v obdobje brezskrbnega otroštva, saj smo prav takrat nestrpno pričakovali prihod dobrih decembrskih mož. Tokrat bomo pod drobnogled vzeli svetega Miklavža, zaščitnika mornarjev, čolnarjev in ribičev.

4. Sveti Nikolaj se je rodil v tretjem stoletju v vasi Patara. Območje je bilo takrat grško, danes pa se nahaja na južni obali Turčije. Premožni starši so ga vzgojili v pobožnega kristjana.

V ranljivem obdobju otroštva je epidemija zahtevala življenji Nikolajevih staršev, prejeta dediščino pa je (takrat še majhen deček) izkoristil za pomoč bolnim ljudem. Iz dečka je zrasel škof, ki je bil po vsej deželi znan po svoji velikodušnosti, ljubezni do otrok in zaščiti mornarjev. In prav takšnega ga poznamo tudi danes.

Žal pa legenda o Miklavžu nima srečnega konca. Iz verskih razlogov je bil škof iz dežele izgnan in zaprt. V takratnem času so bili zapori tako polni duhovnikov in škofov, da za prave kriminalce v njih sploh ni bilo prostora. Miklavž je umrl 6. decembra leta 343 v Miri, na ta dan pa praznujemo njegov god.

Od žalostne zgodbe k veliko bolj svetli in pozitivni.

Danes je Miklavževanje pravi zimski ljudski običaj, ki ljudem vseh generacij pričara nasmeh na obrazu. Sveti Nikolaj je v Sloveniji eden izmed najbolj priljubljenih svetnikov, na kar kaže tudi dejstvo, da mu je v naši državi posvečenih kar 116 cerkva.

Običaj obdarovanja je posvečen predvsem otrokom, ki se ga seveda tudi najbolj veselijo.

Na predvečer svetega Miklavža (iz 5. na 6. december) smo s sijajem v očeh in z nasmehom na obrazu pričakovali prihod svetega Miklavža, oblečenega v belo oblačilo, z mitro na glavi ter škofovsko palico in knjigo v rokah. No, tako je vsaj bilo pri tistih, ki so bili v Miklavževi knjigi zapisani z zlatimi črkami. Sveti Miklavž ima namreč tudi (na pogled ne najbolj prijetne) spremljevalce, v katere so se v preteklosti oblačili mladi, neporočeni fantje. Njihovo ime nam še danes nažene strah v kosti. Pravimo jim parklji.

V resnici gre za mitološka bitja, ki so bila izbrana za spremljevalce svetega Miklavža. Njihova naloga je okarati poredne otroke, ki so v Miklavževo knjigo zapisani s črnimi črkami.

Ker hudiču podoben videz parklja še ni dovolj strašen, za pravi strah poskrbi trušč, ki ga povzročajo velike in težke verige, s katerimi naj bi parklji poredne otroke odpeljali s seboj, kdove kam.

V preteklosti so bili pridni otroci obdarjeni predvsem s sadeži. Jabolka, orehi in suhe fige so danes nekaj, kar na predvečer svetega Miklavža razveseli le redke posameznike.

Poredne otroke je pred vrati čakala šiba. Kmalu se je razvila navada, da so otroci Miklavžu pod nos pomolili kar peharje, zaradi česar so darila postajala vse bolj obilna in razkošna.

Danes se med Miklavževimi darili najpogosteje znajdejo sladkarije, spodnje perilo, nogavice in igrače. Razvili smo tudi navado, da na večer svetega Miklavža ne obdarimo le otrok, temveč tudi odrasle sorodnike ali znance.

Kljub temu, da prazniki, kot je božič, počasi izpodrivajo vrednost in pomen predvečera svetega Miklavža, ne moremo reči, da je Miklavževo le še senca tega, kar je bilo včasih.

Po vsej Sloveniji se prav na ta večer prirejajo številni dogodki, namenjeni predvsem otrokom in staršem. Najmlajše lahko odpeljemo na sejme ali sprevode in jim tako pokažemo, kdo je bil dobri mož, ki ga danes kličemo sveti Miklavž. Odpravimo se lahko tudi na kakšen dobrodelni koncert.

Če želimo ohraniti ta čudoviti in spoštovan ljudski običaj, je pomembno, da ostanemo skromni. Prav takšen je bil tudi sveti Nikolaj.

Se še spomnimo njegove zgodbe?

Ne pozabimo, da je svojo dediščino namenil bolnim in trpečim dušam, čeprav bi jo verjetno tudi v tistih časih lahko namenil drugim stvarem.

Smisel ni v obdarovanju, temveč v ohranjanju pristnih stikov z družino.

Danes pogosto pozabimo, da veseli december ni namenjen izključno obdarovanju svojih najdražjih, temveč gre za čas, ki je namenjen **družinam in izkazovanju ljubezni.**

V tem čarobnem mesecu lahko našim najmlajšim pokažemo, kako zelo pomembni sta skromnost in pomoč tistim, ki jo dejansko potrebujejo. Namesto dragih igrač, naj otroke na Miklavžev večer razveselijo jabolka, orehi in suhe fige, saj bomo tako prispevali k ohranitvi tradicije.

Ljubljene lahko obdarimo z medenim Miklavžem ali parkljem, zagotovo pa se bodo razveselili tudi domače marmelade, ki je še kako primerno darilo v tem času.

Tudi, če se letos znajdemo na Miklavževi črni listi, ne pozabimo, da za spremembe nikoli ni prepozno. Morda pa bomo že v naslednjem letu v Miklavževo knjigo vpisani z zlatimi črkami.

PRISLUHNIMO ŠE LEGENDI O MIKLAVŽU

<https://www.youtube.com/watch?v=Fr3KGD0L1bQ>

